

ЗАСТАРЕЛОСТ МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ КОЈА СУКЦЕСИВНО НАСТАЈЕ

Рок за прво потраживање материјалне штете која сукцесивно настаје мора се остварити у оквиру члана 376. ЗОО, а за свако следеће потраживање, рок застарелости се рачуна од окончања тог спора по члану 392. став 3. ЗОО.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 10.10.2006. године радио на машини за утоварање и чишћење шећерне репе на депонији шећерне репе у селу Ушће код Обреновца, када је, док се налазио у кабини машине која је била укључена задобио тешке телесне повреде на стопалу леве ноге, нагњечење свих прстију левог стопала, прелом палца левог стопала и метатарзалних костију стопала, при чему је тужиоцу истовремено компромитована артеријска циркулација у повређеним деловима стопала. Код тужиоца је, услед задобијене повреде и поред хируршке интервенције и лечења у хипербаричној комори дошло до некрозе (изумирања ткива стопала) и ампутације прстију дела левог стопала. Тужилац је дана 10.10.2006. године, упућен на наведено радно место на коме је повређен, упутом за рад издатом од стране Омладинске задруге „С“ и потврдом тужене од 04.10.2006. године, а претходно му је решењем о отказу уговора о раду од 12.06.2006. године отказан уговор о раду из 2005. године због престанка потребе за обављање послова на које је распоређен (послови трактористе). Лечење тужиоца је имало дужи ток, вршене су сукцесивне операције, а лечење је завршено 2010. године, од када код тужиоца настају други здравствени проблеми везани за кичму, који се не могу директно повезати са самом повредом тужиоца (последњи извештај о лечењу кичме тужиоца из децембра 2010. године). Код тужиоца је за време лечења постојала привремена неспособност за рад и решењем НСЗ, Филијала С.М од 28.11.2011. године извршена је оцена радне способности и утврђено умањење радне способности тужиоца, 1. степен тешкоћа и препрека у раду. Тужилац је делимично способан за обављање послова у оквиру занимања металостругар, односно није способан да ради осам сати за машином, неспособан је за нормирани рад за обављање послова који захтевају дуготрајно ходање, стајање и рад на ногама, а способан је лакше физичке послове. Тужилац све време од повређивања није радио, односно није могао да пронађе посао и био је пријављен код Националне службе за запошљавање. Тужилац је у периоду од 30.01.2015. године до 30.10.2015. године примао новчану социјалну помоћ у месечном износу од 5.139,00 динара. Тужена је правноснажном пресудом ПП 615/10, у претходно вођеној парници обавезана да тужиоцу накнади нематеријалну штету за претрпљене физичке болове, претрпљени страх, душевне болове због умањења животне активности и наружености, која накнада је тужиоцу исплаћена дана 21.06.2013. године. Изгубљена зарада тужиоца за период од 01.06.2011. године до 31.12.2017. године износи укупно 2.667.360,00 динара (главница са обрачунатом затезном каматом од 1.175.532,00 динара).

Првостепени суд је, полазећи од утврђеног чињеничног стања, делимично усвојио тужбени захтев, налазећи да приговор застарелости потраживања није основан, јер је тужилац за насталу штету сазнао даном доношења решења НСЗ од 28.10.2011. године, којим му је утврђено умањење радне способности, па имајући у виду да је тужба поднета 10.06.2014. године, трогодишњи рок застарелости из члана 376. став 1. Закона о облигационим односима није протекао.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев одбио као неоснован, са образложењем да је потраживање тужиоца застарело, јер је тужилац за обим штете и лице одговорно за њен настанак сазнао 2010. године када је његово лечење завршено и здравствено стање у вези настале повреде постало коначно, од када почиње тећи рок застарелости прописан чланом 376. став 1. ЗОО, а не даном доношења решења НСЗ од 28.10.2011. године, а тужбу је поднео 10.06.2014. године.

Према члану 376. Закона о облигационим односима потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1). У сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (став 2).

Према члану 186. ЗОО обавеза накнаде штете сматра се доспелом од тренутка настанка штете, али застарелост потраживања по овом основу (члан 376. став 1.) почиње да тече од дана у коме је оштећени дознао за штету и учиниоца (субјективни рок). Почетак објективног рока, чије је трајање 5 година, рачуна се од када је штета настала. Дакле, није од значаја када је извршена штетна радња, већ се почетак рока везује за тренутак настанка штете, који је уједно и тренутак доспелости обавезе накнаде штете (члан 386. ЗОО). Овај рок тече без обзира да ли је оштећени сазнао за штету и учиниоца и његовим истеком наступа потпуна застарелост.

Одредбом члана 361. став 1. истог закона застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није шта друго прописано.

Одредбом члана 392. став 3. ЗОО прописано је да када је прекид застаревања настао подизањем тужбе или позивањем у заштиту, или истицањем пребијања потраживања у спору, односно пријављивањем потраживања у неком другом поступку, застаревање почиње тећи изнова од дана када је спор окончан или свршен на неки други начин.

Код утврђеног да се тужилац повредио дана 10.10.2006. године (штетна радња), да све време од повређивања није радио, односно није могао да пронађе посао и био је пријављен код НСЗ, да је у претходно вођеној парници П1 615/10 остварио нематеријалну штету, али да у истој парници материјалну штету није тражио, да је окончањем лечења 2010. године сазнао за штету и лице одговорно за њен настанак, а по први пут тужбу за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде и то за период од 01.06.2011. године до 31.12.2017. године, поднео је тек 10.06.2014. године, то је и по оцени ревизијског суда наступила застарелост потраживања накнаде штете коју тужилац у конкретном случају потражује у смислу члана 376. ЗОО у вези члана 186. ЗОО и члана 392. став 3. ЗОО, како је то правилно утврдио другостепени суд.

Наиме, тужилац материјалну штету трпи од штетног догађаја 10.10.2006. године која настаје сукцесивно и иста се састоји у изгубљеној заради. Али тужилац је рок за прво потраживање материјалне штете морао остварити у оквиру члана 376. ЗОО, а за свако следеће потраживање рок застарелости би се рачунао од окончања предметног спора по члану 392. став 3. ЗОО, што је пропустио да учини, па је наступила застарелост предметног потраживања.

Осим наведеног, накнада штете због смањене радне способности се досуђује на бази стварне штете због изгубљене зараде, изражене у негативној разлици у доходку који је повређени примао пре повреде и коју остварује после повређивања, а не на бази утврђеног постојања процента умањене радне способности, као последице повређивања. Следом наведеног, а имајући у виду садржину тражене правне заштите и утврђено

чињенично стање, правилна је одлука другостепеног суда о почетку тока застарелости потраживања тужиоца за насталу штету, те да се у конкретном случају исти не може рачунати од датума доношења решења НСЗ од 28.11.2011. године, којим је извршена оцена радне способности и утврђено умањење радне способности тужиоца услед настале повреде. Стога су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права оцењени као неосновани.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев2 2677/2019 од 24.12.2020. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)